

Austatud lugeja!

Ajakirja Juridica esikaanel on mäрге: Tartu Ülikooli õigusteaduskonna ajakiri. Tartu. Ülikool. Õigus. Teadus. Ajakiri. Nendest viiest sõnast saab vormida palju erinevaid sõnaühendeid, kuid kuidas sõnu ka ei liidaks, jääb tulemus ikkagi kas otseselt või kaudselt sümboliseerima vaimsust. Ma ei taha täna ärgitada diskussiooni vaimust ja võimust, mis vahel kujuneb ka arutluseks teemal kas Tallinn või Tartu. Geograafiline asukoht on tegelikult ka sellistes diskussioonides teisejärguline. Linnade nimed on siin vaid sümbolid. Jätkem täna aga võim täielikult kõrvale ja rääkigem vaimust.

Vaimsusest pole võimalik rääkida väljaspool inimest, selle vaimsuse kandjat. Ka ülikoolist ei tee teadusasutust ei nimi ega traditsioonid, vaid ikkagi inimesed, keda see nimi ja traditsioon ühendab. Samuti ei muutu ajakiri teadusajakirjaks tänu selle välisele ilmele või kaanel märgitule. Nii ülikooli kui ajakirja, samuti nagu ülikooli ajakirja puhul saab määravaks see, kes seal töötavad, kirjutavad.

V. Kolga essees „Professorite kadumine“ (Eesti Ekspress, 19. aprilli 2000) käiakse välja suhteliselt karm väide: tänapäeva maailmas pole enam professoreid selle mõiste sisulises tähenduses, s.o teadlasi, kelle pea on täis omi, originaalseid mõtteid ja kellel on aega neid mõtteid ka mõelda. Järele on vaid nimi, tiitel. Sellest väitest võib-olla isegi veel karmim on järeldus, et tõelised professorid ei sobi tänapäeva ülikooli, ehk isegi tänapäeva maailma üldse.

Arvan, et originaalne mõtlemine on tänapäeval tunduvalt rohkem hinnatud kui see oli ajaloos. Kuid käsu peale ei muutu keegi suureks mõtlejaks. Seetõttu on küsimus eelkõige pühendumuses, selles, kas meie ajal peetakse üldse vajalikuks kogu oma aeg teadusele ja mõtlemisele kulutada. Ehk siis V. Kolga artiklis kasutatud mõistetega opereerides – kas meie ühiskonnas tuleks suund võtta tõelistele professoritele või projektijuhtidele?

Õigusteadus on alati olnud väga tihedalt seotud praktikaga ja vastupidi, õiguse tundmine pole õigusest arusaamiseta võimalik. Seetõttu ei tohiks õigusteadlaste elulähedus olla taunitav. Ainuüksi eluvõõraks olemine ei tee kellestki veel suurt mõtlejat. Kuid ka juuras ei tähenda teaduse ja praktika tihe seos seda, et teadus ja praktika peaksid lõpptulemusena sulanduma, et teadus on määratud kaduma. Mida aga selline seos tähendab, on see, et praktiseeriv jurist ei saa olla oma elualal tugev ilma üldiste teadmisteta õigusest, samuti nagu ei saada heaks õigusteadlaseks ilma praktikast ettekujutust omamata. Siin peakski õigusteaduskonna ajakiri olema selleks foorumiks, kus teadus ja praktika kokku saavad ning üksteist arendavad.

Elada riigis, mille seadused ei vasta sinu arusaamisele õigusest, on pingeid tekitav. Püüda olukorra muutmise vajadusele tähelepanu osutada vaid läbi teaduslike tööde, on aeganõudev ja võib olla oodatust vähem tulemuslik. Lisame siia veel tõdemuse, et meid, eestlasi, on nii vähe, riik aga tahab arendamist, siis on arusaadav, miks õigusteadlased ei piirdu üksnes teadustööga, vaid rakendavad oma energiat õiguskorra kujundamisel. Seda, kas Eesti õiguskord ja õigusteadus selle teadlaste mitmekesise tegevuse tõttu võidab või kaotab, näitab aeg.

Katrin Prükk

